

Grammofon.
marazene.
a.
angv.
ne.
Hangv.
angv. 20.30: Opera-
ar.
rgona. 23: Chanso-

deicsék

adok. Str. Gen.
ca) 25.

atterem! Rendkívü
mes kiszolgálás.
ját készítményein.
Oluj, Călea Rege.

üzlet a Bólyai u-
golesóbban kapha-
rtos lakást keresek
l-re. Címet a ki-

icsalád fiatal, szép
szére házasság cél-
ló orvost, ki Buka-
pedni. Hozomány 1
ern lakrész, 100.000
00.000 lej készpénz
endezésére. Kimeri
Bucuresti, Hotel

eres szombat meg-
manuel, Alba-Julia

keió és posztószak-
és manipuláns, ro-
var nyelvtudással.
" jelígeré a kiadó-

lgató irodai mun-
g ügyvédi irodá-
tatalban.

DALMI
KON

magában foglal,
rnék szüksége van

nyok

ek
raj
ténét

szettudomány
stb. stb.

címző
pункatárs

szöveggözüti il-
ió.

sben

helyett

portó

önyvosztályában

ó költők

re, Jabotinszky,
igdor Hameiri,

ersei

beküldése ellené-
di az Uj Kelet
lya.

XIV. ÉVF. • SZAM 27
Oluj—Koloszvar, 1931
február 4 Szerda
5091 ÉV Sebat 17

Taxa postala
plattite in numerar
No. 224716-023

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (v. Brassai
ucca) 10 szám. Telefon 9-77

ELŐFIZETESI ARAK:

Félévre . . . . . 600 lej
Negyedévre . . . . . 320 lej
Egy hónapra . . . . . 110 lej

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ARAK:

Egy hóra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Egy évre 18 dollár

Hirdetések tarifa szerint
vétetnek fel!

Ramasetter Robert

BUDAPEST

UJ KELET

NEOLÓGIAI KALAND

Az idő temet

Az utolsó két évben és részben a jelenlegiben is, a halál jelentős rendet vágott az utóbbi évtizedek ugynevezett politikai és katonai nagyságai között. Clemenceau, Balfour lord, Stresemann, Foch, Joffre, Berthelot rendre távoztak el az élők sorából, tegnap a magyar politikai élet egyik érdekes figurája: Bathyhányi Tivadar hunyta le örök alomra szeméit.

Az idő temet; szélsőségesen egyenlősítő akarata előtt porba hullanak kicsinyek és nagyok, erősek és gyengék, jelentősek és jelentéktelenek. Azok, akik mint mondani szokás: történelmet csináltak: maguk is a történelem martalékai-vá válnak. A mindenkorai mult elégtételt ad a mindenkorai jelennek; a halál egyetlen gesztussal félreállítja azokat, akiknek legfőbb bűnük rendszerint az volt, hogy kellő időben nem tudtak önként félreállani.

Van egy természetfilozófiai álláspont, mely, bármily tájdalmas reánk, emberekre nézve, mégis hatalmas igazságot hirdet. E szerint a halál az élet érdekében lévő, elkerülhetetlen folyamat; nélküle egyszerűen megszűnne az élet. Halál nélkül a föld nem yerné vissza alkotóelemeit, halál nélkül az újszülöttek számára nem maradna tér és élelem, öregség nélkül kiürülne a tapasztalások tárháza, de egyben az öregség sirtobahatatlanság nélkül egyetlen új eszme, akarat, törekvés nem mozdítaná meg a történelem nehéz, olykor poshadt levegőjét. Ezt az igazságot az elmúlt évtized eseményei példátlan realizmussal igazolták. A világháború utáni fiatalabb nemzedék, — az, amelyik részt vett a világháborúban s az, amelyik a világháború utáni évtizedben serkent fiatal-emberre: egy egészen új világ mentalitásává, új szempontokkal és akaratokkal lépett a történelem színpadára. Talán nem tudunk felmutatni a történelem folyamán egyetlen olyan korszakot sem, amelyikben apák és fiuk között olyan áthidalhatatlan, tátongó szakadékot vágott volna az idő, mint a maiban. Sőt, a huszvévesek és negyvenévesek között, a negyvenévesek és hatvan évesek között is olyan széles szakadékok húzódnak, olyan megértésre hiába váró véleményeltérések, amelyeket érvek át nem hidalhatnak, meggyőződések ki nem egyenlíthetnek.

Ha a nagy pártok nem egyeznek meg a koncentrációban elkerülhetetlen a diktatórikus színezetű személyi kormány

A jövő héten elkészül a gazdasági terv és a nagy pártok között megindultak a tanácskozások a koncentrációra

A bukaresti lapok egy része már február végére várja a koncentrációs kormány megalakulását. Vagy új választások lesznek, vagy a többségi képviselők egy része lemond, hogy helyt adjon az ellenzékieknek

A nemzeti parasztpárt októberben a két út közül a rosszabbat választotta

Bucuresti-Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukarestben ma már valamennyi politikai párt vezérkara meg van győződve arról, hogy a válságból csak egyetlenegy ki vezető út van: meg kell alkotni azt a király által kívánt gazdaságtechnikai tervet, a komoly pártok pedig koncentrációt kell alakítsanak a terv megvalósítása érdekében. A tervgazdaság programját a nemzeti parasztpárti kormány dolgozza ki a király intenciója szerint, az uralkodó pedig félreérthetetlen formában jelentette ki, hogy amely párt ezt a technikai programot nem fogja elfogadni, azt kizárják a kormányzás lehetőségéből, viszont azokból a pártokból, amelyek ezt a programot elfogadják, koncentrációs kormányt alakítanak, amely lehetővé teszi majd a program tényleges keresztülvitelét.

het elkerülni, ha az ország három nagy politikai pártja nyíltan és melleg gondolatok nélkül kijelentené, hogy hajlandó résztvenni a koncentrációban. Ellenkező esetben súlyos baj fenyeget.

A cikk a továbbiakban rámutat arra, hogy a nemzeti parasztpárt olyan katasztrófa előtt áll, amely példátlan az európai politika történetében. Ez a katasztrófa annak a hibának a logikus következménye, amelyet a mult év októberében követett el a nemzeti parasztpárt, illetőleg Maniu Gyula, amikor hozzájárultak ahhoz, hogy Mironescu kormányt alakítsanak. Októberben két lehetőség előtt állott Maniu.

- 1. Vagy pártjával együtt vonulhatott vissza,
2. vagy ő vonul vissza és pártja továbbra is kormányoz.

Maniu a két lehetőség közül a másodikikat választotta és Mihalachet ajánlotta miniszterelnöknek. A király azonban Mihalachet együtt fogadta

Juniannal, aki esküdt ellensége Maniunak. És Mihalache is hozzájárult ahhoz, hogy Mironescu alakítsa meg a kormányt. Ez a Mironescu-kormány voltaképpen már nem nemzeti parasztpárti kormány, hanem olyan kormány, amelynek a különböző változások előkészítése a feladata.

Scrutator azzal végzi a cikkét, hogy Maniunak pártjával együtt kellett volna visszavonulnia az elmúlt év októberében, mert ha tényleg személyi ségi kormány veszedelme fenyegetett akkor, ugy ez a személyiségi kormány a súlyos gazdasági válság hatása alatt amugyis hamar lejáratva volna magát. Ne hivatkozzék tehát Mihalache arra, hogy a nemzeti parasztpártnak mindent el kellett követnie annakidején a demokrácia és a parlamentáris rezsim folytonosságának érdekében, mert ez az okfejtés egyáltalában nem állja meg a helyét. A gazdasági terv egyébként e héten elkészül és akkor megkezdődhetnek a pártközi tanácskozások.

Február végére várható a politikai fordulat

A Curentul hosszabb cikkben foglalkozik a politikai helyzettel, amely Mironescu hazaérkezése óta jelentékenyen megváltozott. Mironescu a királynál történt első kihallgatása után közölte a kormány tagjaival a legfelsőbb óhaját, amelynek lényege egy hosszabb időre szóló gazdasági terv. A kormány több tagja foglalkozik ennek a tervnek az elkészítésével és már ez is mutatja, hogy a király változatlan bizalommal viseltetik a kormány iránt, amelyre ezt a munkát rábizta és amely a szükséges adatok birtokában és a helyzet kellő ismeretében arra a legalkalmasabb is.

Remélhető, hogy ebből a többi pártok sem vonnak le semmiféle következtetést, annál kevésbé, mert a tervet a guvernamentális pártok elé fogják terjeszteni. Ha ezeknek a tervhez való

csatlakozása megtörténik, akkor kerül sor koncentrációs kormányra. Az egyetlen kérdés csak az, hogy ez a kormány a jelenlegi parlamenttel dolgozhat-e, tekintettel arra, hogy az ellenzék igen csekély számmal van képviselve. Mironescu és a kormány legtöbb tagja az új választások kérésére mellett van, amelyek egy koncentrációs kormány vezetése mellett tisztán képet nyújthatnának az ország pártjainak erőviszonyairól. Van azonban olyan vélemény is, mely szerint a jelenlegi parlament kormánypartí képviselőinek egy része lemondana és helyükbe ellenzékiet választanának. Ez a kérdés egyébként nem fog olyan nehézségeket okozni. Azt hiszik, hogy a gazdasági terv elkészítése két hét alatt befejeződik, hogy, hogy február vége felé várható politikai változás.

és tévedésekben fognak bűnösöknek találtatni, melyekből elődeik oly mérték-telenül kivették részüket: mégis, a maguk korának és a maguk szükségleteinek tévedéseit fogják elkövetni. Minden kornak meg vannak a maga külön hősei és a maga külön elhivatottjai. Nagy Sándor, vagy Napoleon zse-nije a mi adottságaink, politikai és gazdasági fejlettségi fokunk mellett talán anakronisztikusan hatna s az, aki napjainkban emelkedik ki tetterejével, vagy szellemi képességével: holnap már értelmetlenül állhat egy új kor új szükségletei és igényeivel szemben. Az idő temet s a nagy természeti és történelmi akarat előtt porba hull minden ellenke-

ző szándék és törtetés. A fiatalok, az új nemzedék légiói valóban dübörgve marsolnak előre a hatalomhoz vezető uton. A korszak, amelyben élünk, nemcsak népek, nemcsak osztályok végső fokáig kiélezett harcát mutatja, hanem nemzedékét is: a világháború előtti s a világháború utáni nemzedék kíméletlen könyörtelen harcát. Más korokban talán inkább megvolt a hajlandóság arra, hogy kegyeletet érezzen a mult s a multat reprezentáló öregekkel szemben. Ez a kor azonban nem kedvez a kegyeletnek, nem kedvez pedig azért, mert a le-tűnt évtizedek vezetői és vezetői nem töretlen értékeket és kincseket hagytak ránk örökségül, hanem minden történel-

mi korokat megszegyenítő borzalmakat, nyomoruságokat és kétségbeeséseket. Az idő temet s még néhány esztendő kell csak hozzá, hogy a régi nemzedék korifeusai, kiemelkedő vezetői végleg megsemmisüljenek az idő s a történelem színe előtt. Tegnap Clemenceau, Foch, Joffre, Stresemann, Bathyhány Tivadar, holnap talán Poincaré, Briand és a többiek. Az idő nagy taposó-malma forog, megöri mindannyiunk csontjait, de míg történelem és ember lesz a földön: mindig a jelen előjoga lesz az, hogy a jövő jogát magának vindikálja. S talán még sohasem volt jogosabb az a várakozás, ez a követelés, mint éppen ma.

SELECT MOZGÓ

Szerda, esütörtök, péntek, szombat és vasárnap bemutatja a newyorki Metropolitan leghíresebb baritonját: **LAWRENCE TIBBET** kiváló művészt egyetlen hangos filmjében:

A SASOK ÉNEKE

Monopol
Metro-Goldwin

mely Lehar „Cigányszerlem” című operett motívumai alapján készült, pompás rendezéssel.

Mozart-év Salzburgban

A halhatatlan zeneköltő születésének 175-ik évfordulójára

A Mozarteum a Mirabell-kert mellett áll Salzburgban, öreg, árnyas fák között, melyeknek hűvös homályában agg nyugdíjasok — s a mult századból itt felejtett öltözékben — anyókák szunyadoznak a szeptemberi napsütésben. A kert szökőkútja mellett körbe futó sétányon sötéttekintetű, feketehajú asszonyok sütkéreznek szőke Gretchenek mellett. Sötét tekintetű, bőrüknek barna melegsége a délnémet típus hevév szikrázza; a keret, melyet a szökőkút porzó ezüstje zár köréjük — egyszerre festői és egyszerre muzikális. Innen, a Mirabell-kertből tiszta és szemeket kápráztató kilátás nyílik Hochsalzburgra, erre a darab középkorra, melynek bástyáiról a bajor Alpések gigászi sziklafalai látszanak.

A város maga: csipke és emlék; a vilamos úgy fut keresztül a városon, mint profán és kellemetlen idegen s valahogyan ez is úgy hat, mintha mult századokból lopta volna át a modern technikai fejlődés. Salzburg kisváros s a belvárosban, a Salzach parti szikláinak hátába vájt uecasorok mégis kizárólag négy- és ötemeletes házak soroznak egymás mellé.

Mozart szülőháza is egy ilyen ötemeletes, ódon épület a Getreidegassában. A kapualj hűvös és dohos, az emeletre vivő lépcsők úgy nyikorognak, mintha Andersen meséiből kölesönöztek volna ki őket. Mozart édesapja a második emeleten lakott s itt látta meg a napvilágot a kis Amadeus Mozart is...

A nagy zeneköltő gyermekkorára vonatkozó relikviák itt vannak elhelyezve: koszoruk és érdemrendek, ódon spinetek és aranyserlegek, kották és szalagok. Mindez két schillingért és megfelelő szóbeli utbaigazításokkal. E szobák ablakából nézett ki az álmag csipkevárosa a kis Mozart s a Salzach füves partjain, a Hochsalzburg vár-fokain zendülhettek meg lelkekben először azok a zenei szólamok, melyeknek édességéhez, szeszélyéhez és formai tökélyéhez ma sem akad fogható. Mozart Salzburg gyermeke és méltó gyermeke ennek a napsütéses és komor, mesészerű és kedélyes városnak, amelynek falai között gögös egyházi fejedelmek voltak évszázadokon keresztül az urak s amelyek sötányain, éppúgy, mint Mozart idejében: szőke szépségek és kreol madonnák mészáltak a szökőkutak aranyhalainak unott és bágyadt eikázásain.

Salzburgban mindenki Mozartra büszke és minden ódon kocsmapince, a Festspielék miraculumjai számára nyaranta kisajátított Dóm tér árkádjai, a hercegprimási palota tükörtermei, a harangjátékok csengői az ő emléket őrzik, róla suttognak, énekelnek. A Mozart kávéház falai — a Getreidegassában — az ő portréját nevetik feléd s ha estenként a város midinetjei, szőke és barna lányai táncra kelnek a parketten, — a modern táncdarabok ellenére — lépteikben a mozarti kecsesség varázsa elevenedik meg, mosolyukban az ő édessége, zavukban az ő beszéde, tem permentuma csendül, zsi bong, bódít el. A belváros estenként nyitva hagyott emeleti ablakain át, vagy a felsőváros munkásnegyedeiben, a kiskocsmák sön-téseinek villanyzongoráin a „Szöktetés a szerályból” nyitányának angyalian vidám és egyben burleszk ütemei hangzanak: a penziók, a fényűző hotelek ét-termeiben a szalózenekarok sohasem hagyják el műsorukról valamelyik Mozart-szonátát s a történelmi jelentőségű, a barokk aranytől roskadozó székesegyházból vasárnaponként Mozart-misék áhitatától roskadozva lép ki a politikai hitvallására nézve keresztény-szozialista kispolgár, hogy innen egyenesen valamelyik kocsmába térjen — vasárnapi bajorsoradagának néha csön-

des, néha nagyon is hangos bekebelezése végett.

Tudjuk, hogy főleg a művész életében a gyermekkori élmények a döntő jelentőségűek. Mozart született zseni, sőt csodagyermek volt, de hogy művésze a vidámság és áhitat, a nagyratörő kedély és csapongó hev művésze lett: ebben nagy része van annak, hogy Salzburgban született. Örök gyermeksege és ifju öregsége: ennek a városnak, ennek a tájnak ajándéka. Salzburgnak még ma is állandó bábszínháza van, opera-

Augusztusban kezdik meg a terményelőlegek folyósítását a kétszázmillió frankos kölcsönből

Erdélyben négy bank és több bukarasti pénzügyi intézet fogja a mezőgazdák számára a kölcsönt szétosztani

Bucuresti-Bukarest, február 3. Bureleanu, a Banca Nationala kormányzója ma értekezletet tartott a bukaresti nagybankok vezetőinek bevonásával, amelyen végleg megállapították azokat a feltételeket, amelyek alapján a 200 millió frankos kölcsönt terményelőlegek formájában kihelyezik a mezőgazdák körében.

A bankkormányzó ismertette a francia Banque des Acceptationnal kötött megállapodást, amely előírja, hogy a kölcsönök hat, maximum kilenc hónapra lehet kihelyezni és legfeljebb a gabonaérték hatvan százaléka erejéig adható terményelőleg.

A terményelőlegek kihelyezése augusztus 15-én veszi kezdetét. A technikai lebonyolítás úgy történik, hogy a Banca Nationala egyes

előadásokkal és tarka kosztümökkel tarkítva; lakossága inkább álmában, mint eszelekedeteiben él; forgalmát, hírnevét csodálatos szépségének (Humboldt szerint Nápoly után Salzburg a föld igeszesebb darabja) köszönheti. Épületei: kőbe átmérett zenealkotások; környéke, folyója: a természet anyagba menekült költői látomása. Napsütés és árnyék magaslát és a smaragd fényében tobzó völgyek mélysége fonja körü! Salzburgot, melynek ódon uecáin még a lépések is ritmust vernek, ritmust visszahangoznak.

Minden érzék és minden élvonatképzett itten; szív és kedély, lélek és test mosolygó harmóniába olvadnak egybe, akárcsak Mozart műveiben.

Az idei nyár Festpieléivei kapcsolatban Salzburgban nagyszabású Mozart-ünnepségek lesznek. Salzburg elemében lesz. Végre — hosszú szünet után — újra kiélheti, kiénekelheti magát, örömtüzeket gyújthat egy csodálatos természeti ragyogás pompájában. És ez lesz a legszebb ajándék, amit a mai Salzburg a mult Salzburg emlékének nyújthat. Salzburgnak és Mozartnak, mert ez a kettő: város és költője, még a lepergett évszázadon keresztül is — egy máshoz tartoznak.

Salamon László

intézetek által helyezi ki az előlegeket. Ezek az intézetek 9 százaléért kapják a pénzt és legfeljebb 12 százalékkal helyezik azt ki.

Az értekezlet megállapította azt is, hogy mely bankokat bizza meg a Banca Nationala a terményelőlegek közvetítésével, illetőleg kihelyezésével. Ezek a pénzügyintézetek az Okiráltságban: a Banca Chissoveloni, a Banca Moldova, Banca Comerciala Italiana, a Banca Generala, a Banca Romaneasca. Erdélyben a következő bankok kapnak pénzt a terményelőlegek folyósítására: Albina Bank Nagyszebenben, Erdélyi Bank és Takarékpénztár Kolozsvár, Nagyszebeni Általános Takarékpénztár Nagyszeben és a Brasói Általános Takarékpénztár Brassó.

Tengeralattjárón az északi sarkra!

Beszélgetés Wilkins kapitánnyal, aki új északsarki expedícióra indul. A buvárhajó, amelyen nekivágnak az északi pólus utok-zatos világának, a modern technika csodaja

London, február 3. Londonban nemrégiben készült el az a buvárhajó, amelyet az Amerikai Földrajzi Társaság, a Carneige Intézet és a Nemzetközi Kutató Társaság finanszírozása mellett Wilkins kapitány terve alapján állítottak össze. Ezen a tengeralattjárón indul el nonsokára az északi sarkra Wilkins kapitány, a híres kutató.

A tengeralattjáró valóságos csoda. Tizenyolc ember fél el rajta és megszakítás nélkül négy napig maradhatnak vele a víz alatt. A jármű abszolút biztonságot nyújt utasainak. Legérdekesebb szerkezete kétségkívül a jég-furó, amely több hatalmas motorral hajtott furóból áll. Ezek a furók a legvastagabb jégreteget is könnyedén török át. De arra az esetre is felkészült Wilkins, hogy ha a furók felmondanak a szolgálatot. Ez esetben különleges kémiai eljárásokkal, elektromos olvasztókkal és végszükségben robbantással távolítják el a tenger jégtakaróját.

Wilkins kapitány a minap interv-

jut adott egy újságírónak, akinek érdekes dolgokat árult el terveiből.

— Az utirány? — kérdezte a hírlap író.

— Előbb az Azori szigetekre megyünk, innen Londonba, majd a Spitzbergákra. A Spitzbergákról Alaska felé, át az északi sarkon!

— És hogy fog megbirkózni a jég-hegyekkel?

— Ezekről félek a legkevésbé! Hajómmal huszonöt lábnnyira is lemerülhetek a tenger alá. Itt már nem ütközhetek jéghegyekbe.

— Milyen hosszú lehet az út?

— Kétezer mérföld.

— Kik az expedíció tagjai?

— Hozzám csatlakozott Sverdrup doktor, a híres norvég meteorológus,

Venig Mienesz, holland tudós, aki gravitációs kísérleteket fog végezni. Ellsworth, Nobile utitársa, aki egyszer már átrepülte az északi sarkot, most a tengeralattjáró vizionatlni.

A hajó parancsnoka pedig Stoane Danehower kapitány, aki a technikai munkákra felügyel. A többiek, a legénység

mind önként követnek bennünket. Hisz a vállalkozás, minden biztonság mellett is, kockázatos, mindíg akadnak előre nem látot esetek...

— És a felesége — kérdezte az újságíró, aki hallott róla, hogy a Wilkins házaspár ezen a ponton nem tud megegyezni, az asszony ugyanis mindenáron a férjével szeretne menni.

— Suzanne (Benne Suzanne, a híres német színésznő Wilkins felesége) itthon marad! Nem tehetem kockára az életét!

Ez az egyetlen kijelentés, amelyet nem merünk száz százalékra venni. Mert ha egy asszony valamit akar... annak még Wilkins kapitány se tud ellentállani...

— Mibe kerül a hajó?

— Bizony sokba: Nyolcszáz ezer dollárba! De csak a felszerelése, a speciális furókészülék, jégtörők és a többi. Maga a hajó építése százharmincezer dollárt emésztett fel.

— Mi lesz a neve?

— Verne Gyula tiszteletére Nautliusnak kereszteljük el. A keresztelőt egy hét mulva tartjuk Newyorkban.

— Mit remél ön ettől az uttól, a tudományos eredményektől eltekintve?

— Ez nem is reménység, hanem tény, hogy a sarkvidéken hatalmas kiterjedésű olajmezők vannak, érekek, szén és még sok minden más, amit csak sejtünk.

Egyelőre kissé utópisztikus hangzik: északsarki olajforrás rt.! Vagy: platinabányák vannak az északi sarkon! De ha Wilkins visszatér utjáról és bizonyítékokat szolgáltat, ezen sem fogunk csodálkozni...

A kapitány reméli, hogy rövidesen rendes kereskedelmi forgalom fog létesülni a kontinens és az északi Sarkvidék között.

Még elmondja Wilkins, hogy az ut közel sem olyan veszedelmes, mint azt a laikusok hiszik. A sarkvidéki tengerek tengeralattjárók részére egészen biztonságosak. Negyven kilométerenként teljesen szabad, nyílt víz található, ahol a jármű feljőhet a tenger színére, levegőt cserélni és megtölteni akkumulátorjait.

Wilkins kapitány tapasztalatai különben is garanciát nyújtanak az utasoknak. Wilkins 1928-ban repülőgépen járta meg a Déli Sarkot. Az Északi Sarkot már tíz esztendeje „kerülgeti”. Steffenson hajóján kutatta át a sarkvidék világát, elkísérte Shackletont a Déli Sarkra és Angliából Ausztráliába repült. A Csendes óceánon több ismeretlen szigetet fedezett fel.

Nyugtalan, különös férfi. Szinte azt mondhatnánk, hogy egyenesen keresi a halálos veszedelmeket. Semmitől sem fél.

— Mikor fenyegette a legnagyobb veszély?

— Mindig... de várjon csak... 1918-ban Point Barrow mellett kényeszerleszállást végeztem... Egy jég-hegyre szálltam le a repülőgéppemmel. Irtozatos vihar dühöngött és a jéghegy kettétört... Tizennyolc napig vergőd-tünk étlen szomjan a esonka jéghegyen, amely egyre beljebb sodródott az óceánba, mikor már az ébhalál előtt álltunk, akadt ránk a mentőexpedíció...

Mjd hozzátette: Buvárhajóval persze egészen más... Itt a műszerek teljesítőképességétől függ minden...

— Összeköttetésben marad a külvilággal?

— Igen, rádióleadóállomást viszünk magunkkal és így az utazás minden részletéről tudatni fogom lapomat, amely tekintélves összeggel járult hozzá az expedícióhoz. Az Északi Sarkról is küldök rádiójelentéseket!

Az egész művelt világ figyeli most Wilkins kapitány előkészületeit. Tizenyolc ember a tenger jégtakarója alatt! Szép az optimizmus, azonban majd csak akkor szabad igazán örülni, ha ez a tizenyolc hátor férfi vissza is tért az északi sarkvidék jeges világából és kibujt a jéghegyek rettenetes öleléséből.

Elkészve

A belső nérc

Visan p

Bucuresti-B

Uj Kelet tudós vörös vasárnaplik. Popescu k. tüntető antisze-sulyos sebeivel a radauti kö-hogy Popescu és fején és arca-szenvedet, hogy ményt füznek már két operá-re, de állapotá-vulás.

A hatóságok rint — eső után oka a vasárnap-i szemita diák és-lésének, a rend-képpen annak amely ujra m-lelki békéjét. A-zottság egyelőre incidenssel fogla-

a vizsgálat, hogy és gyalogos tün-biztatta zavargá-háton összesereg-tóságok tüzifecs-szészörni a tün-az, aki a tüzölt-jukban meg ak-tüzöltök azonban-tak a tüzifecsker-ka! árasztották e-

A tüntetők lo-v-sugaraktól és há-ben tört ki a pút-a megfáradt lovak-tak s így került a-diák, akik felho-

Réda-csend

A kiküldött biz-beszámol még arr-gok a rendőrség-robot, a radauti-nöket, akik félora-tartottak, majd A belügyminiszter-lentés azzal végz-vármegyei prefek-eredes, a radauti-noka óriási erőfe-val megnyugtatták-geket és ma már-mint a környéken.

A prefekt-adtak en-naggygyűlés

A hivatalos je-amely egyelőre es-a dest regisztrálja, a-helyezetre rendkívül-b-sokkal számolnak b-előzményeiről. A D-tudósítója közli, ho-gyülésre közvetlen-térium adott enged-re, hogy ugyanakk-gazdasági szövetség-nek engedélyezését.

Noha a prefektus-tériumhoz intézett-határozottan a gyű-ellen foglalt állást, rium mégis kiadta a-moru elégtétele. Vis-hogy a végén még-i mert a gyűlésből té-

Egy kéts-váltás

Amikor a gyűlés-hatása alatt környé-raszttomegi felkész-sárnapi nagygyűlés-rtus táviratot menes

Gondos anya „Höfer“ hintőport, krémet, szappant használ

Elkésve kutatják a radaui véres vasárnap okait

A belügyminiszter a prefektus tiltakozása ellenére engedélyezte a radaui antiszemita gyűlést

Haldoklik az antiszemita diák, akit félholtra tapostak a tüntetők lovai. A kiküldött vizsgálóbizottság első távirati jelentése a vizsgálatról

Visan prefektus táviratváltása a belügyminiszterrel

Bucuresti-Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A radaui véres vasárnap egyik áldozata haldoklik. Popescu középiskolai diák, aki a tüntető antiszemita tömeg élén járt, súlyos sebeivel élet-halál között lebeg a radaui kórházban. Emlékeztet, hogy Popescut lovak taposták halálra és fején és arcán olyan súlyos sebeket szenvedett, hogy az orvosok kevés reményt fűznek felépüléséhez. Eddig már két operációt hajtottak rajta végre, de állapotában nem állott be javulás.

A hatóságok most ősi szokás szerint — eső után — keresik, hogy ki az oka a vasárnapi tüntetéseknek, az antiszemita diák és a két esendő sebesülésének, a rend felbomlásának és főképpen annak a bűnös agitációnak, amely újra megbontotta Bukovina lelki békéjét. A kiküldött hivatalos bizottság egyelőre a véres vasárnapi incidenssel foglalkozik. Megállapította a vizsgálat, hogy Popescu diák a lovas és gyalogos tüntetők élén haladt és ő biztatta zavargásokra a falvakból lóháton összesereglett parasztokat. A hatóságok tüzfecskegöngyölítéssel igyekeztek szétszórni a tüntetőket. Popescu volt az, aki a tüntetőket ebben a munkájukban meg akarta akadályozni. A tüntetők azonban továbbra is használták a tüzfecskegöngyölítést és vizsugarakkal árasztották el a tüntetőket.

A tüntetők lovakat megriadtak a vizsugaraktól és hátrálni kezdtek, eközben tört ki a pánik a tüntetők között, a megriadt lovak össze-vissza vágattak s így került a patájuk alá a fiatal diák, akit félholtra tapostak.

Radaui-ban már minden csendes

A kiküldött bizottság első jelentése beszámol még arról is, hogy a hatóságok a rendőrségre idézték Nicifor Robut, a radaui cuzista szervezet elnökét, akit félóra hosszat őrizetben tartottak, majd szabadlábra helyezték. A belügyminisztériumhoz eljuttatott jelentés azzal végződött, hogy Visan vármegyei prefektus és Stavrescu ezredes, a radaui garnizon parancsnoka óriási erőfeszítéssel és munkával megnyugtatták a felzúgott tömegeket és ma már úgy Radauiban, mint a környéken tökéletes a rend.

A prefektus akarata ellenére adtak engedélyt a cuzista nagygyűlésre

A hivatalos jelentéssel szemben, amely egyelőre csak magát az incidens regisztrálja, a bukaresti lapok a helyzetre rendkívül jellemző tudósításokkal számolnak be a véres vasárnap előzményeiről. A Dimineata csernovici tudósítója közli, hogy a cuzista nagygyűlésre közvetlenül a belügyminisztérium adott engedélyt, annak ellenére, hogy ugyanakkor megtagadta a gazdasági szövetség hirdett gyűlésének engedélyezését.

Noha a prefektus a belügyminisztériumhoz intézett felterjesztésében határozottan a gyűlés engedélyezésére ellen foglalt állást, a belügyminisztérium mégis kiadta az engedélyt. Szomorú elégtétel Visan prefektusnak, hogy a végén mégis neki lett igaz, mert a gyűlésből ténylegesen baj lett.

Egy kétségbeesett táviratváltás

Amikor a gyűlés engedélyezésének hatása alatt környékbeli falvak paraszttömegei felkészülni kezdtek a vasárnapi nagygyűlésre, Visan prefektus táviratot menesztett a belügy-

minisztériumba és közölte a belügyminiszterrel, hogy nem vállal felelősséget a rend fenntartásáért. A belügyminisztériumnak ekkor még mindig alkalmat volt volna a gyűlés megtartását betiltania, ahelyett azonban lakonikus távirattal felelt a prefektusnak, hogy a polgári és katonai hatóságok tegyenek meg mindent a rend fenntartása érdekében. A polgári és katonai hatóságok el is követték minden tőlük telhetőt, vasárnap reggel

azután akkora paraszttömegekkel találták magukat szemben, amely megszerte meghaladta a rendelkezésre álló karhatalom teljesítőképeségét. Az egész megyéből, csaknem valamennyi faluból ezrével özönlöttek be a parasztlakos vasárnap reggel Radauibába. Gyalog és lóháton órákon keresztül ömlött a nép Radauibába, hogy meghallgassa az antiszemita vezérek szónoklásait. A hatóságok az alkotmányuk ahhoz a rendelkezéséhez nyultak,

amely a szabad ég alatt való gyülekezést megtiltja, az agitátorok által felheceelt tömegek azonban nem voltak hajlandók alávetni magukat a törvényes rendelkezéseknek. Így került sor az összeütközésre, amelynek során a karhatalom első fegyverként a tüzoltó fecskendőket használta. A vizsugaraktól megriadtak a lovak és elsősorban az így keletkezett pániknak köszönhetően a sebesülések.

A radaui véres vasárnap mindenestre örök mementó marad a kormány és különösen a belügyminisztériumnak arra, hogy Eszak-Romániában még mindig izzik a hamu alatt a parázs és ha nem jár el kellő óvatossággal a preventív intézkedésekben, úgy a szenvedélyek kirobbanásának nem fogja tudni útját állni. A radaui zavargásoknak nemcsak három sebesültje van, de sebesültje az a paraszttömeg is, amelynek lelkét újra feldúlták az antiszemita mértellyel. A kormánynak módjában lett volna a gyűlést jóelőre betiltani és ezzel elejét vehette volna az agitációnak.

Márciustól nem fizetnek már áldozati adót a köztisztviselők?

A kormány az utolsó napok eseményeinek hatása alatt állítólag a fizetésredukció megszüntetésére gondolt

Bucuresti-Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A nemzeti parasztpárti kormány valamennyi tsakarékossági akciója rosszul sült el. Amikor a CFR szanálásának érdekében a rokkantak szabadjegyét megvonták, a rokkantak olyan parázs tüntetést rendeztek, hogy a kormány egyenesen belejűk lövetett. A tüntetést követő napon száz nélkü visszaadták a rokkantak kedvezményes vasuti jegyeit. Ugyanígy járt a kormány az áldozati görbének nevezett fizetésredukcióval is. A CFR munkások az elmúlt hét esütörtökén óriási tüntetést rendeztek Bukarest uccáin az áldozati adó ellen, a karhatalom és a tüntetők

összeütköztek és két ártatlan járókelő haltan maradt a csatartéren. Másnap megjelent a hivatalos kormánykommüniké, hogy a vasuti munkásokra nem vonatkozik az áldozati adó.

De nemcsak a vasuti munkások, hanem a különböző tisztviselői kategóriák is állandó nyugtalanságban tartják folytonos agitációjukkal a közvéleményt. Bukarestben most olyan hírek terjedtek el, hogy a kormány a napok eseményeinek hatása alatt teljesen le akar mondani az áldozati adóról és az így előálló költségvetési ürt más uton igyekszik majd pótolni s itt elsősorban a szeszmonopóliumból eredő jövedelmekre gondolt a pénzügyi

kormányzás. A hírek szerint februárban fogják utoljára alkalmazni a fizetésredukciót és márciusban már újra teljes fizetésüket kapják meg a köztisztviselők.

Más verziók szerint azonban csupán a kilencezer lejnél alacsonyabb fizetéssel bírók szabadulnak fel az áldozati adók fizetése alól. Végső határozatot ebben a kérdésben mindaddig nem hoznak, míg Popovici pénzügyminiszter hazatérése után össze fog ülni a legfelsőbb gazdasági bizottság, amely a kölcsön ratifikálásának kérdése mellett az áldozati adó problémáját is dülőre juttatja.

„Argetoianu éppúgy nem lehet a király miniszterelnöke, mint a király Argetoianu miniszterelnöke“

— mondta Jorga párizsi intervújában, melynek maliciózus éléből minden politikusnak jutott egy fullánk

Bucuresti-Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Jorga professzor ma érkezett haza Párizsból, ahol a Sorbonnen előadás-ciklust tartott a Balkán-történelemtől. Jorgával egyidejűleg érkezett meg az az intervjú is, amelyet az intervjúkat fölöttébb kedvelő professzor Párizsban adott az Adevărul tudósítójának.

Ebben az intervjúban Jorga professzor elhelyezi szokott fullánkjaikat a kormány és a politikai pártvezérek ellen. A maliciózus megjegyzések után Jorga kijelentette, hogy nem hisz sem rendkívüli embereken, sem pedig rendkívüli eszközökben. Szerinte a jelenlegi politikálást a jóizlés akciójának kell felváltania, amelynek azonban még nem jött el az ideje.

Majd Argetoianuról, egykori politikai fegyvertársáról mondotta el néhány marró szóban véleményét.

— Személyes barátom Argetoianu, — mondotta Jorga — kormányozhatna úgy, ahogy ő akarja, akkor, ha nem egy olyan király ülne a trónon, aki éppen úgy akar kormányozni, ahogy Argetoianu szeretne a saját szakállára. De amint a király nem lehet Argetoianu miniszterelnöke, éppen úgy nem lehet Argetoianu a király miniszterelnöke.

— Ami Titulescut illeti, ha Titulescu csak gyönyörű multját hozná apportnak, akkor kormányozhatna. De

egy még gyönyörűbb, állítólagos jövőt is hoz magával, ami lehetetlennek látszik számomra.

— Mironescu pedig minden, amit csak kíván az ember mindaddig, míg semmit sem kívánunk.

Jorga professzor egyébként Temesváron keresztültutazásban is intervjúkat adott a lapok munkatársainak. A peronon összegyűlt tömeg azt kívánta a professzortól, hogy tartson szónoklatot, ebben azonban már nem akart belemenni Jorga és a fülke ablakán keresztül a következő lakónikus szavakat intézte az éljenző tömeghez: — Tudjátok meg — mondotta —

hogy az, akit ti éljenzetek, a legizsoltabb ember Romániában. Engem nem hallgatnak meg, lapomat nem olvassák és a pártomba nem iratkoznak. A temesvári műegyetemi hallgatóknak mégis több szót szentelt Jorga. Arra intette őket, hogy tartsák meg lelki tisztaságukat és ha majd egyszer kilépnek a közéletbe, óvakodjanak attól, hogy haszonleső politikai pártok szolgálatába álljanak.

— Ne adja az Isten — mondotta Jorga a diákoknak — hogy végigcsináljátok azt, amit mi, mert ha igen, úgy a mi korunkban nem lesz már nektek hazátok.

Hivatásos kommunista agitátorok megzavarták a jeruzsálemi munkás temetését

Jeruzsálem, február 3. Jeruzsálemben a legutóbbi napokban egy munkás temetését kommunista tüntetés zavarta meg. Az azonnal helyszínen termelt hatóságok közeg megakadályozták a tüntetést és erélyes vizsgálatot indítottak meg annak megállapítására, hogy kik voltak a tüntetés előidézői. A nyomozás eredményeként néhány letartóztatást foganatosítottak, amelyekből megállapították, hogy a tüntetést kommunista munkások provokálták.

A rendőrség hivatalos kommunikéje szerint a tüntetésben hivatásos, Moszk-

va által fizetett agitátorok vettek részt, akik az 1929-ben történt zavargások alkalmával is zavargásokat akartak előidézni. A rendőrség erősebb intézkedésekkel akadályozza meg a további zavargások esetleges elkövetkezését.

A próféta gyermek

Edmond Fleg megrázó zsidó regény. Ára 100 lej és portó KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTALYÁBAN

A régi aranycsinálás és a régi aranycsinálók

Berlin, február 3. A német lakatosmester, a derék Tausend, makacsul vitatja a bíróság előtt, hogy tud aranyat csinálni. Felvonnak a tanuk, a szakértők és lassanként kiderül, hogy nemcsak Ludendorff s más német jobboldali politikusok hitték Tausend mester aranycsinálási tudományában, hanem akadnak szakemberek is, még pedig szép számmal, akik nem akarják az aranycsinálás gondolatát bolondságnak tekinteni. Sőt — előkerült a döntő bizonyíték is. Szép, sárga, ragyogó aranyrögöcskék alakjában, amelyeket Tausend fabrikált és Ludendorff veje — ez a derék ur az aranycsináláson nem vesztett, ellenkezőleg szépen keresett — eskü alatt vallotta, hogy Tausend tényleg tud aranyat csinálni.

A alchimia arab szó. Al az arab nevelő és chem Egyiptom arab neve. De chem egyuttal földet is jelent. Annyit tudunk, hogy a Krisztus előtti 5-ik században Thot-isten papjai voltak Egyiptom vegyészei. Azt tanították, hogy a földet a föld és a földben megvan minden más elem alkatrésze és már az egyiptomi papok próbálkoztak az elemek átalakításával. Az okoskodásuk ez volt: Minden elem rokon, tehát megfelelő eljárással minden elem átváltoztatható. Egészen természetesen, ha nem az aranyat akarták átváltoztatni, hanem az ólmot és pedig aranyt. Tőlük tanulták az aranycsinálás mesterségét a görögök és az arabok. Aranyat ugyan nem csináltak, de sok zavaros, titkos tanítást összeírtak, amelyekről a Nyugat évszázadokig nem tudott semmit. Ezekben a titkos könyvekben, amelyeket az arab tudósok féltékenyen őriztek, az aranycsinálás meséin kívül volt sok igazi kincs is, az arab és görög természetkutatás sok tanítása.

A reneszánsz tudósai hozták el Keletről az alchimiát is. Abban a rengeteg könyvben, amelyet a reneszánsz nagyszerű papjának idején Keletről Rómába hoztak, ott voltak az alchimia tanításai is. A tudósok ráakadtak a nagy titokra: aki a bölesek követét megtalálja, aranyat tud csinálni. Mi volt a bölesek köve? Senki sem tudja, hiszen senki sem találta meg, pedig évszázadokon keresztül keresték. Szimbólum volt, amint szimbólum volt az aranycsinálás sok más műszava is. Az alchimisták azt hirdették, hogy csak tisztaléte ember foglalkozhatik aranycsinálással, mert az arany a legtisztább elem. A „bölesek köve” vagy „a nagy titok”, éppúgy szimbólum volt, mint a „vörös orszlán” az „erős szűz”, a „kis misztérium” s a „nagy misztérium”. A tűz erejével kísérleteztek, olvasztással, savak hatásával akarták a nem nemes fémekből aranyt gyártani. Imádkoztak, önmegtartóztató életet éltek, kutatták a kövek és fűvek titkait, a természet esodálatos műhelyébe akartak behatolni. Hitték abban, hogy egyszer majd a jó szellemek segítségével sikerül a „nagy mű”. Es esodálatos eredményeket értek el. Érerögökből, amelyekben nem volt nemes fém, ezüstöt olvasztottak és a tégelyek alján... kevéske arany is volt. Csak éppen azt nem tudták, hogy magában az érerögben volt az ezüst és a szinte leheltnyi arany. Csodát kerestek, a „nagy misztériumot”, amikor „a szűz és az orszlán öleléséből” megszületik az arany.

Ezek ma zagyva szavak, de akkor ötszáz esztendővel ezelőtt a tudomány telve volt zagyva szavakkal. És akkor, ötszáz évvel ezelőtt, a világ hatalmasainak, éppúgy mint ma Ludendorffnak, sok pénz kellett. Kellott a pénz háborúra, nagyszerű építkezésekre, nagyszerű mulatságokra. Kellott a pénz, akárhol is és a reneszánsz urai nem voltak

Dávid Golder

a szegény zsidófiúból lett nagystílű bankár életének regénye fölemelkedésétől bukásáig. Irene Nemirovszkij regénye egyike az utóbbi évek legnagyobb sikerű könyveinek

Ára füzve 136 lej,
Ára kötve 204 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

válogatások és nem is sajnálták a pénzt — ha befektetésről volt szó, ahogy Ludendorff milliomas barátai sem sajnálták. Cesare Borgiának, Lododico Motónak és a reneszánsz többi olasz fejedelmének sok ezer aranyukba kerültek az alchimisták. Corvin Mátyás budai udvarában is dolgoztak olasz alchimisták. A nagytrőré tervekhez sok pénz kellett.

Ahová eljutott a reneszánsz műveltsége, szépsége, oda eljutott az alchimia is. Az angol és a francia udvarban éppúgy suttogtak az alchimia esodáról, mint Moszkvában. Rettenetes Iván, aki nemcsak arról nevezetes, hogy ezrével végezte ki a bojárakat és saját kérésével ölte meg a fiát, hanem arról is, hogy elsőnek próbálta meg az orosz népet a kulturára szoktatni, nemcsak festőket és építészeket hozott Olaszországból, hanem alchimistákat is. Az egyiket, amikor már tulságosan sok pénzbe került, forró ólomba dobatta. Valószínűleg abba az ólomba, amelyet az alchimista nem tudott arannyá változtatni.

A legtöbb alchimistának ilyen vagy ilyenfajta szomorú vége lett. A nagy urak sokáig áldozták a sok jó aranyat az aranycsinálás oltárán, de ha a dolg már tulságosan sokáig tartott és az ólomból vagy rézből csak nem akart szép, tiszta arany lenni, nagyon meg tudtak haragudni. Az alchimistát börtönbe zárták, hogy megtörjék a makacságát, mert szentül hitték, hogy tud, csak nem akar. Kopenhága börtönében az egyik aranyosvár dán király tíz évig tartott lakat alatt egy ilyen makacs alchimistát, aki végül is a börtönben halt meg. Würtemberg fejedelme kedvence olasz alchimistáját, aki nemcsak uralkodója aranyait pocsékolta el, hanem elszerezte a fejedelem barátnőjét is, felakasztatta. Jó magasra, negyven láb magas akasztófára és hogy egészen stilszerű legyen, aranyozott akasztófára, még a kötél is aranyfűsttel volt bevonva. A derék fejedelem nem sajnált semmi költséget, csak hogy stilszerű legyen. Hyen stilszerű volt Nagy Prigyes nagyapja is, az első porosz király, akit szintén becsapott egy alchimista. Ő is felakasztatta a csalót és utolsó utjára aranyos ruhába öltöztette. De már az arany akasztófát sajnálta tőle.

A leghíresebb aranycsináló uralkodó II. Rudolf császár volt. A prágai Hradzsiban esztendőig maga sem csinált egyebet, csak a bölesek követét kereste. Közben országait egymásután szedték el tőle testvérei, akik közül II. Mátyás magyar király és Lipót főherceg, paszau püspök szintén lelkes aranycsinálók voltak. Prágában ma is meg van még az „alchimisták uceája”, ahol egymás mellett sorban laktak a félőrült császár alchimistái. Wallenstein, a friedlandi herceg, a harmincéves háború nagy hadvezére, nemcsak csillagjósolásban hitt, de sokat próbálkozott az aranycsinálással is. Pedig az igazi aranycsináláshoz nagyszerűen értett. Amikor gyilkosai, akiket Ferdinánd császár ezért a szolgálatért kit grófi ranggal, kit az aranygyapjas renndel jutalmazott, kifosztották a palotáját, szekérszárra hordták el a szép, finom vert aranyat.

XIV. Lajos alchimistáinak nem az aranycsinálás volt a fődolguk, hanem a különböző varázsszavak kutyvasztása. Amint hogy minden aranycsináló, amikor a „bölesek követét” kereste tulajdonképpen az örökifjúság titkát is kutatta. Ezt a titkot azután megfejtette Saint-Germain gróf, a 18. századnak ez a legzseniálisabb kalandora, akiről nem csak azt hitték, hogy nyolcszáz esztendő, hanem hogy aranyat is tud csinálni. Az aranycsinálás és az örökifjúság meséjével nagyszerűen operált a jó Casanova lovag is, aki emlékirataiban nagyban büszkélkedik ezzel a tudományával. Nagy alchimista volt I. Ferenc is, Mária Terézia férje, aki rengeteg pénzt költött erre a passziójára, de alchimista volt Mária Terézia udvari orvosa, Van Svieten is, aki pedig a modern orvostudomány egyik úttörőjének számít.

Általában az alchimisták között több volt az igazi tudós, mint a csaló. Kísérleteztek, kutattak és legtöbbször csak a pénzsóvár fejedelmek kapzsisága kényserítette őket a szélhámoskodó prakti-

kákra. A tudomány, a vegyészeti ipar, rendkívüli sokat köszönhet az alchimistáknak. Erős Ágost száz választófejedelmek egyik alchimistája megtalálta a kaolint, a finom porcellánt és a meiseni porcellángyár több aranyat és több díszeséget szerzett Szászországnak, mint egy aranybánya. Az alchimistáknak köszönhetjük a mai vegyi és gyógyszeripar alapjait és a legtöbb műszer, eljárás, amelyet a vegyészethen ma használnak, az alchimisták titokzatos műhelyeiben került első kipróbálásra.

Tehát Tausend is, a 20. század aranycsinálója? Tudós? Rajongó? Szélhámos? Ki tudhatná. Egymillió már-

Egy vadásztársaság súlyos autókatasztrófája a bukaresti országuton

Bucuresti-Bukarest, február 3. Végzetes autókatasztrófa történt tegnap a fővárostól 23 km.-nyire a Bukarest-Olteneica között húzódó országuton. Egy vadásztársaság három automobilja robogott bizonyos távolságra egymástól, melyek közül az egyik defekt következtében hirtelen fölborult s az árokba zuhant. Az autó négy utasa közül egy Constantinescu nevű cégvezető szenvedte a legsúlyosabb sérü-

Kiadó Clujon nagy üzlethezység főuccában

140 kvadrátméter nagy kirakattal, mindenféle üzletnek alkalmas, különösen en gros üzletnek, vagy lerakatnak. Cím: Rudolf Mosse cluji fiókjánál.

kánál több folyt szét a kezei között és magára ugyszólván semmit sem kötött. Talán bünösebbek azok, akik a száz ezreket az „elektromos aranycsinálásra” áldozták.

Woldemaras kezei játszottak közre a szlobodkai pogromban

A napokban bíróság előtt felelnek a kownói fasiszták.

Kovno, február 3. Emlékezetes, hogy 1929. augusztusában a „Vasfarkas” nevű fasiszta szervezet Szlobodkában valószínűleg pogromot rendezett a zsidók ellen. A hatóságok annakidején letartóztatták negyven embert, akik közül huszonhármát a vizsgálat során szabadlábra helyezték. A tizenhét fogvatartott „vasfarkas” ellen a kownói bíróság a napokban tartja meg a fővárgyalást.

A vádirat a következőkben ismerteti a szlobodkai pogromot: 1929. augusztus elején fölfegyverzett fasiszták gyülekeztek Szlobodka, Kownó egyik külvárosának főterén és igazoltatták a járókelőket. A zsidókat a fiatal fasiszták visszatartották, majd bevitték egy házba és itt véresre verték őket. Hatvanöt zsidót bántalmaztak ilyen módon, közöttük Szlobodka legtekintélyesebb polgárait. A segítségre hívott rendőrök nem avatkoztak bele a terrorista ifjak munkájába, sőt voltak közöttük olyanok, akik szintén bántalmazták a zsidókat.

A litvániai államrendőrség vezetőjét, M. Staskevitsch-set annakidején a szlobodkai események miatt fölmentették állása alól. Az ország közvéleménye meg volt győződve arról, hogy Staskevitsch csak bűnbak. Az igazi bűnösök sokkal magasabban állottak föltte és nyílt titokként beszéltek, hogy M. Woldemaras, akkori miniszterelnök mozgatta a háttérből a dolgokat. Hiába fogadkozott a nála megjelent zsidó parlamenti képviselők előtt, hogy elítéli a történeteket, mindenki meg volt győződve róla, hogy ő állott a fasiszták mögött. És később be is igazolódott, mert egy hónappal a szlobodkai eset után, amikor Woldemaras lemondott és Tubilis, a mai miniszterelnök került az ügyek élére, Musteikis belügyminiszter azonnal feloszlatta a „Vasfarkas” szervezetet és letartóztatta vezetőit, akik Kownó ellen fegyveres felvonulást akartak rendezni, hogy visszaállítsák Woldemaras uralmát.

Tizenötévi fegyházra ítélte a kolozsvári hadbíróóság a vérengző csendőrt

Mindenkit kikergetett a kocsmából és a kisbírót, aki benne maradt, hasbalótte

Cluj-Kolozsvár, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbíróóság előtt ma rendkívül érdekes tárgyalás folyt le, amelyen egy falusi csendőrörök egyik közlegénye szerepelt vádlottként. Petcu Constantin regábeli katona, aki a tordai csendőrosztagnál teljesített szolgálatot, egy inspekciós körutja alkalmával a Tordával szomszédos Hajdan községbe került, ahol egy kocsmába ült be. Petcu néhány paraszttal összebarátkozott, akik az egyenruha iránt érzett tiszteletüket tekintélyes mennyiségű pálinkával bizonyították Petcunak.

A csendőr a szíves vendéglátás következtében teljesen berugott és duhajkodni kezdett. Felszólította a kocsmában levő összes parasztokat, hogy azonnal hagyják el a helyiséget, mert különben beléjük lő. Ez a felszólítás azokra is vonatkozott, akikkel még nem is olyan régen a legbarátságosabban ivott együtt. A föltöltött fegyverrel az orruk előtt hadonászó csendőrtől megrémülve, a parasztok ész nélkül menekültek a kocsmából és rövidesen teljesen kiürült a helyiség. Akadt

azonban egy bátor paraszt, aki azt hitte, hogy miután fizetett a csendőrnek, nem fogja bántani. Rusu községi kisbírót volt ez a szerencsétlen, aki nem számolt a részeg csendőr dühével. Petcu, mikor látta, hogy Rusu nem távozik és többszöri felszólítására sem engedelmeskedett, felemelte fegyverét és hasbalótte a szerencsétlent.

Rusu véresen terült el, a csendőr pedig menekülni akart. A parasztok elbarrikádozták a kocsmát és közben értesítették a tordai csendőrörököt a történetekről. A kiszállott csendőrtisztek letartóztatták a vérengző Petcut, Rusut pedig már nem lehetett megmenteni az életnek és pár órai kínlás után meghalt.

A hadbíróóság rövid tárgyalás után hozta meg ítéletét. A kihallgatott néhány tanu egyöntetien vallott Petcu ellen és a hadbíróóság beigazolttnak vette a gyilkosság tényét. Petcut tizenöt évi kényszermunkára és politikai jogainak 25 évre való felfüggesztésére ítélte a hadbíróóság. Az elítélt fellebbezéssel élt.

Roma és az Uj-Zéland

Vasutvonal

London, február 3. szigetének keleti partján, a kes-Bai kerületben, a földrengés pusztított földrengéssújtotta tennemü összekötő az elemi csapás a méteres szakadékok vasutvonalak hidjait a telefon- és távirómisította.

Hajókról felfogott tések szerint a fölt Napier kikötőváros. Ez a vidék két teljes erővel rázkódott. Nardt ép ház. A kikötő tartályok sorozatos zeket támasztott, am téssel fenyegetik az megkimélt építmény

A város több A Northumberland jök a tengerre futott gerfenék süllyedése, nyomán támadt, a hette. Több hajó nem kikötőt és a hatalmas süllyedt.

A földrengést a s rium műszerei teljes ték. A károk rendkiv nyben számolnak az kes-Bai kerületben tő dozata van a földreng

London, február 3. lingtonba érkezett s sek szerint Hawkes-B mint száz kilométer h képet mutat, mintha többórás pergőtűze a Hastings, Wairoa és több, mint 12 óráia terjedő tűz kísérteties sziget rémes északak tengerészkatonák a le dozással vetették ma tási munkálatokba, de akadályozni, hogy a k továbé ne terjedjen város belseje felé.

Az emberáldozatok nek mulva lehet r legesen megállapita mok egy részének jezést n

A Gisborne-Mataw két vasuti órház eltün Egy tehervonati szer kad s tőb kocsija ha s a földrengéskor tá zuhant. A Napiertől pawa közművei megse

A közbeeső terület a fensikon hegvek a földből, ugy, hog megvalto

A Pioneer és Dunedin zését ma estére várja kormány két tagja a és a földművelésügyi rencsétlenség hírére szállottak s a legutóbb sek szerint partra is s gyobb megpróbáltatás leten. Az északi szige kén a földmozgás ugy

Kivételesen olc

A művészet

szerkesztik: Barát, 427 képpel, szines r 657 nagy oldalon Ára 1500 lej helyet Kapható az UJ KELET lyában

Rombadöntött egy várost és az egész vidék képét megváltoztatta Uj-Zélandban a borzalmas földrengés

Szökőárszerű víztömegek söprik végig a parti kikötőket. Napier lángokban áll és már eddig több, mint száz a halottak száma

Vasutvonalakat és hidakat söpört el a földrengés

London, február 3. Ujzeland északi partvidékén, a Hawkes-Bai kerületben, katasztrofális erejű földrengés pusztított. Wellington és a földrengéssújtotta terület között minemű összeköttetés megszűnt, mert az elemi csapás az országutakon több méteres szakadékokat idézett elő, a vasutvonalak hidjait romba döntötte és a telefon- és távírvonalakat megsemmisítette.

Hajókról felfogott szikratáviró-jelenségek szerint a földrengés központja Napier kikötőváros és környéke volt. Ez a vidék két teljes órán át hallatlan erővel rázkódott. Napierben alig maradt ép ház. A kikötői negyedben olajtartályok sorozatos explóziója nagy tüzeket támasztott, amelyek megsemmisítéssel fenyegetik az elemi csapástól még megkímélt építményeket is.

A város több ponton ég.

A Northumberland gőzös és más hajók a tengerre futottak ki, mert a tengerfenék süllyedése, amely a földrengés nyomán támadt, a hajók épességét fenyegette. Több hajó nem tudta elhagyni a kikötőt és a hatalmas hullámszágban elsüllyedt.

A földrengést a sidneyi obszervatórium műszerei teljes két órán jegyezték. A károk rendkívüli méretűek. Sidneyben számolnak azzal, hogy a Hawkes-Bai kerületben több száz halálos áldozata van a földrengésnek.

London, február 3. Az ujzelandi Wellingtonba érkezett szikratávirójelentések szerint Hawkes-Bai partvidéke több mint száz kilométer hosszúságban olyan képet mutat, mintha nehéz ágyútegek löbbörös perorgója alatt állott volna. Hastings, Wairoa és Napier romjai több, mint 12 órája égnék s az egyre terjedő tűz kísértetiesen világította át a sziget rémes éjszakáját. Napierben a tengerészkatona a legnagyobb ünfelálozással vetették magukat bele az olási munkálatokba, de nem tudták megakadályozni, hogy a kikötői negyed tüze tovább ne terjedjen a romokban álló város belseje felé.

Az emberáldozatok számát csak napok múlva lehet majd hozzávetőlegesen megállapítani, amikor a romok egy részének átkutatása befejezést nyer.

A Gisborne-Matawai vasutvonalon két vasúti órház eltűnt a föld mélyében. Egy tehervonati szerelvény ketté szakadt s tőb kocsija hat méter mélységű s a földrengéskor támadt szakadékba zuhant. A Napiertől északra eső Wai-pawa közművei megsemmisültek.

A közbeeső területen több helyütt a felsíkon hegycsúcsok emelkedtek ki a földből, úgy, hogy a vidék képe megváltozott.

A Pioneer és Dunedin hadihajók érkezését ma estére várják. A wellingtoni kormány két tagja a közegészségügyi és a földművelésügyi miniszterek a szerkesztés híre nyomában hajóra szálltak s a legutóbb érkezett jelentések szerint partra is szállottak a legnagyobb megpróbáltatásoknak kitett területen. Az északi sziget keleti partvidékén a földmozgás úgy a szárazon, mint

Kívételesen olcsó árajánlat

A művészet története

szerkesztik: Barát, Éber, Takács Z. 427 képpel, színes műmellékletekkel.

657 nagy oldalon félbőr-kötésben. Ára 1500 lej helyett csak 550 lej.

Kapható az UJ KELET könyvosztályában.

a tengerfenéken még tart és a földlökések ugyszólván óránként újra megismétlődtek.

London, február 3. Wellingtonból jelentik, hogy a Napier kikötőjében horgonyzó Veronica hadihajó fedélzetéről felfogott rádiógramm szerint az ujzelandi katasztrofális hatású földrengés által teremtett helyzet rendkívül komoly. Az elemi csapás nyomán sok szá-

zan vesztették életüket.

Napier romhalmazzá változott, de nagy pusztításai vannak a földrengésnek Wairoa, Clive, Hastings és Gisborne környékén is.

A parti tenger vize a tengerfenék süllyedései és emelkedései folytán hatalmas hullámszágban van s helyenkint szökőárszerű víztömegek söprik a parti ki-

A kormány állítólag öt milliárdos kölcsönt vesz fel a szeszmonopolium céljaira

A befolyó jövedelmekből törlesztenék a kölcsönt.

Bucuresti—Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A szeszmonopolium problémája egyike az ország legnagyobb érdeklődésre számot tartó kérdéseinek. Mironescu miniszterelnök, külföldi való visszatérte után jelentette ki a saját képviselői előtt, hogy a szeszforgalom izesztó mérvű csökkenését a kormány csak egy módon tudja megoldani és pedig úgy, hogy egy nagy külföldi konzorciummal megállapodást létesít a szeszmonopolium átvételére. Ily formán a kormány egyidőben monopolizálni és koncesszionálni is akarja a szeszt, mellyel egyrészt véget vet a feke-

teszesz panamáinak és másrészt biztosítja a államot arról a jövedelemről, amelyet a költségvetésben szeszadóból előirányzott.

A nagyszabású tervről a miniszterelnök nyilatkozata óta sem hivatalos helyről, sem magánforrásból nem kerültek hírek forgalomba. Az Epoca című lap ma esti számában jelent meg az első feltűnésteltő hír, mely szerint a kormány megkezdte a tárgyalásokat a szeszmonopolium felállítására és ezzel egyidőben való koncesszionálására. A kormány egy ötmilliárdot meghaladó kölcsönt akar a monopolium céljaira fel-

venni és ezt a kölcsönt abból a differenciából akarja törleszteni, mely a jelenlegi szeszadó jövedelmek és a monopolium utján inkasszáló summa között fenn áll.

Az Epoca ugyanakkor megáfolyja azokat a híreket, amelyeket egyes lapok lansziroztak és melyek szerint a kormány a szeszmonopoliumból akarja visszaállítani a köztisztviselők fizetését. Ez a hír az Epoca szerint nem felel meg a valóságnak, mert a kormány az ebből az intézkedésből befolyható jövedelmei egészen más célokat vannak hivatva szolgálni.

Három liberális párt parentálta el a kamarában Berthelot tábornokot

Ma újra megnyitá a parlament, amelynek első ülését Berthelot emlékének szentelték

A két liberális pártvezér mellett Florescu volt igazságügyminiszter — a harmadik liberális párt nevében parentálta el a francia tábornokot

Bucuresti—Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A parlament mindkét házában üléseit Berthelot tábornok emlékének szentelték. A kamarában Pop-Csiesco István parentálta el Berthelot. Elmondotta, hogy ismerte Berthelot abból az időből, amikor ez a győzelmes román hadsereg élén bevonult Erdélybe. Mironescu miniszterelnök a kormány nevében méltatta az elhunyt hadvezér érdemeit a román állam felépítésében. Berthelot volt az, aki a német okkupáció alatt Moldovában helyreállította a román hadsereg egységét és megszervezte a megfízelt román hadsereget. Duca, a liberális párt nevében beszélt. Ismerte Berthelot, aki a francia nép minden erényét egyesítette önmagában. Ő reprezentálja a történelem előtt is a francia nemzet és a román nép testvériségét. Ezután a külföldről ma visszaérkezett Iorga beszélt, aki hosszu beszédben ismertette Berthelot érdemeit. Elmondja a nehéz napok történetét, amikor a román hadsereg megtört a német-osztrák offenzíva sulya alatt és akkor Berthelot volt az, aki tanácsokkal szolgált a kormánynak és a hadvezetőségnek. Sajnos, ezeket a tanácsokat nem fogadták meg. Elmondja azokat a körülményeket, melyek között Berthelot az országot elhagyta. Éjjel, titokban hagyta el az országot és a királyi család könnyezve vett búcsút tőle. Bucuszásul Berthelot a következőket mondta: „Ha nem is tudtok semmit sem csinálni, akadnak még nemzetek, akik végig fogják küzdeni a harcot”. Majd beszélt életéről, elmondta, hogy egyszerű földműves családból származott és óriási szorga-

lommal küzdötte fel magát a legmagasabb katonai rangra.

Ezután Goga, majd Lupu osztozkodtak a gyászban. Gh. Bratianu azokról a kapcsolatokról beszélt, amelyek apja és Berthelot között állottak fenn. Hangsúlyozta, hogy ő apja gyászát érzi Berthelot halálában.

Az ünnepélyes hangulatban is derűtséget keltett, hogy ezután Jean Florescu a harmadik liberális párt nevében szólalt fel. Az üléseken három liberális párt szónokai parentálták el Berthelot-tot.

Ezután dr. Fischer Tivadar a Zsidó Parlamenti Klub nevében fejezte ki a zsidóság gyászát. A többség nevében Holban generális és Zaharia képviselők tolmácsolták részvétüket, majd Pop-Csiesco István felolvasta azt

a részvétáviratot, amelyet a kamara nevében küldött a francia képviselőház elnökének.

A szenátusban Bratu elnök parentálta el Berthelot-t, majd Condeescu generális ismerteti azt a gigászi munkát, amelyet Berthelot tábornok a román hadsereg megszervezésekor a német okkupáció ideje alatt végzett. Lupescu generális, aki Prezan tábornok betegsége alatt a főhadiszállás parancsnoka volt Moldovában, Berthelot egyéniségéről beszélt, majd Bianu szenátor, a francia-román egyesület elnöke szólalt fel. Radulescu-Motru professzor a többség, Mardarescu tábornok pedig a liberális párt nevében parentálta el Berthelot-t, majd Bratu elnök gyászszavaival ért véget a szenátus ülése.

Spanyolországban kétszázhatvan halottja volt a spanyoljárványnak egy éjszaka alatt

Alig van már haz Spanyolországban, ahol ne volna spanyolbeteg

Madrid, február 3. A spanyoljárvány változatos intenzitással pusztít Európában. Különösen Spanyolországban, az influenza hazájában szedi a járvány tömegesen áldozatait és az egészségügyi hatóságok minden óvintézkedése ellenére szinte napról-napra megfékezhetetlenül harapózik el.

A legújabb jelentések szerint, tegnapelőtt tegnapra virradó éjszaka Madridban százhuszan haltak meg spanyolbetegségben. Ugyanezen az éjszakán Barcelonában száz, Valenciában pedig negyven halálos áldozatot követelt a járvány.

Oriási a halálozások száma a falvak-

ban is, ezekről azonban nincsenek pontos adatok. A járvány már egész Spanyolországot elborította, úgy, hogy a legeldegottabb faluban is alig van ház, ahol legalább egy spanyolbeteg ne volna.

Feltörték Amerika legnagyobb fegyházának kasszáját. Newyorkból jelentik: A híres newyorki Sin-Sin fegyházban kasszabetörés történt. A fegyvertár igazgatójának pénztárát törték fel és abból kétszázötven dollárt loptak el. A betörést a fogház lakói között keresik, azonban az eddigi nyomozás teljesen eredménytelen volt.

Kolozsvár főterén a régi Akoncz-féle

üzlethelyiség kiadó

Bővebbet:

Dr. Sebestyén ügyvédi iroda
Piata Unirii No. 20.

kötöket.

Napierben jóval több, mint száz halálos áldozata van a földrengésnek s tízezerre megy a hajléktalanok száma. A kikötői negyed tüzet a Veronica hadihajó partra szállott matrózai oltják. Az angol flotta két egysége orvosokkal, köt szerekkel, ápolóknokkal és élelmiszerekkel elindult Auckland északi ujzelandi kikötőből a földrengés sújtotta vidékre. Hawkes-Bai kerületben a vasúti forgalom a pályák megrongáltsága miatt teljesen szünetel.

ujon
he yiség

kirakattal, min-
nas, különösen en
erakatkak. Cim:
skjánál.

a kezei között és
emmit sem köj-
azok, akik a száz
aranyesinálás.

s autó-
karesti

i töréssel, élet-
szállították kör-
benmaradásához
rsai, dr. Telescu
riu jasi asszisz-
r szintén súlyos
k, sebesülésük
vebb lefolyásu,
fűrt társuké. Az
gyében bevezet-

ottak
omban

bi fasiszták

lőrség vezetőjét,
akidején a szlo-
att fölmentették
közvéleménye
ól, hogy Staske-
z igazi bűnösök
lottak fölötte és
k, hogy M. Wol-
terelnök mozgat-
at. Hiába fogad-
at zsidó parla-
hogy elítéli a
neg volt győző-
a fasiszták mő-
gazolódott, mert
okjai eset után,
mondott és Tu-
elnök került az
belügyminiszter
sfarkas" szerve-
vezetőit, akik
felvonulást akar
szállítsák Wol-

olozsvári
dört

aki benne-

araszt, aki azt,
tett a esendőr-
i. Rusu közsé-
ésétlen, aki nem
endőr dühével-
ogy Rusu nem
szólítására sem
melte fegyverét
ésétlent.

el, a esendőr
A parasztk
mát és közben
esendőrörsöt a
ott esendőrtisz-
rengző Petcut,
n lehetett meg-
pár órai kinlő-

tárgyalás után
hallgatott né-
vallott Petcu
beigazoltnak
ét. Petcut tizen
és politikai
elfüggesztésére
z elítélt felleb-

Budapest—Port-Said—Párizs—Bukarest—Kolozsvár:

Egy érdekes művészkari stációi

Életében először játsza magyarul legjobb szerepét Hajnal Anny, aki Anny Harvey néven a Casino de Paris csillaga volt

Bucuresti—Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy bukaresti színház kísérletezett azzal, hogy a Csodabárt, a világsikerű operettet bemutassa. Az operett még mindig az a műfaj, amelyet nem tudnak meghonosítani ebben a városban. És annak ellenére, hogy a színház a legkiválóbb művészeket léptette sorompóba, az operett sikeréért, a vállalkozás nem sikerült. De a Csodabár előadásai kitünően voltak, a legjobb impressziókkal fogadta a sajtó és a közvélemény. Szencziószámái, atraktívái és márkás nevei voltak a bukaresti Csodabárnak és mikor a színház kulisszái mögé, az igazgató jogos kérdéssel mutatta be a bukaresti Csodabár főszereplőinek:

„A Casino de Paris csillaga”...

— Anny Harvey, a Casino de Paris csillaga... az első számú és legnagyobb szenzációja a bukaresti Csodabárnak Anny Harvey. Az ember önkénytelenül franciául elegyedik szövege és Anny Harvey a legkövetkezőbb párizsi argóban felel a kérdésekre. Csak pár perc múlva derül ki, hogy kitűnően beszél magyarul, budapesti születésű és egy változatos, értékes művészkari futott be, míg Bukarestig eljutott. Anny Harvey — Hajnal Anny, budapesti színiskolai növendék volt. Pethes tanítvány, Rajna Alice unokahuga. Budapestről Port-Saidba, Port-Saidból Párizsba és Párizsból Bukarestbe vitt el a színészet göröngyös útja. A ragyogó szépségű szöke művésznő drámai színésznőnek készült, Wilde Oszkár világhírű „Salomé”-jének címszerepével indult el karrierjére.

A párizsi sikerek

De Hajnal Anny nemcsak drámai kvalitásokkal került ki a Pethes színiskolájából: egyike volt a legragyogóbb táncosnőnek és mint táncosnő, a Casino de Paris göröngyös riválidái előtt hozta lázba Párizs publikumát. Anny Harvey név volt Párizsban, hatalmas fényreklámok világították be nevét az éjszakába és a Casino de Paris tündöklő, nagyvilági közönsége forró tapsviharakkal jutalmazta Anny Harvey briliáns művészetét.

Doumergue köztársasági elnök a legnagyobb elragadtatással néhány estét tapsolt végig a Casino de Parisban, ahol Anny Harvey művésze elragadtatta és néhány gratuláló sor kíséretében izléses virágcsokrot küldött öltözőjébe.

Igy meséli el változatos művészi múltjának részleteit Anny Harvey. Közben fiókjából előkerülnek a bizonyítékok: Doumergue gratuláló sorai néhány erőteljes odavetett sorban, államférfiak, világhírű művészek levelei, amelyben hódolataikat fejezik ki a Casino de Paris csillagának.

A magyar Salomé a kolozsvári színpadon

A párizsi nagyszerű sikerek után Anny Harvey Európa legkülönösebb elkeveredési metropoliszába, Bukarestbe került. Itt is a művészet géppontjában állott a „Casino de Paris” csillaga. Tíznapos színtársulatát a harmincadik előadás után elhagyta. Anny Harvey, aki drámai színésznőnek indult, visszatér a drámához. Bernard Shaw előtt nemetül játszott a Salomé és ez elragadtatással nyilatkozott teljesítményéről. És bár magyar anyanyelvű, legjobb szerepét még nem játszotta el magyarul Pénteken este először a kolozsvári Magyar Színház színpadán nyílik alkalma a Saloméban fellépni. És Anny Harvey, a világhírű színésznő, a világszínpadok

Schalom Asch:

Petersburg
Warschan
Moskau

korunk leghatalmasabb zsidó triológiája. Ára izléses vászonkötésben kötetenként 280 lej.

Az Uj Kelet könyvosztályában.

elkényeztetett csillaga most drukkolt és szerepet tanul, most anyanyelvén szólhat a közönséghez...

Másodszor is betörök jártak Einstein berlini villájában

A betörök megitták a pince borkészletét, összegyűjtötték az értéktárgyakat, de elvinni már semmit sem tudtak

Berlin, február 3. Az elmúlt éjszaka újra betörök jártak Einstein professzor Berlin melletti villájában. Mióta a tudós fizikus amerikai tanulmányra indult, immár másodszor látogatják meg a betörök a villáját. Első ízben a professzor kéziratjai között okoztak vandál pusztítást a betörök, úgy, hogy a rendőrség azt gyanította, hogy a betörök elsősorban valamilyen értékes kéziratnak a nyomára akartak bukkanni.

Az elmúlt éjszakai betörőket már ke-

Különös riportregény, különös művészet.

Anny Harvey—Hajnal Anny. Drámai színésznőből világhírű táncosnő. Ragyogó szépség, forró világvárosi sikerek és most a Magyar Színház sok vihart látott színpada...

Anny Harvey a legkülönösebb és legérdekesebb művészkari futotta meg. Élete a mai kor szédületében koválygó sztárok élete...

Z. E.

A mezőgazdasági termelés racionalizálására nagy elkészületeket tesz Madgearu

Bucuresti—Bukarest, február 3. A kormánykörök tevékenységét egy idő óta majdnem teljesen a gazdasági kérdések foglalják le. A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott, mely a mezőgazdasági hitelintézet és a közlebről felveendő nagy kölcsön ügyével foglalkozott. Az értekezlet eredményeképpen megbízták Stanescu egyedülrészt igazgatót, hogy dolgozzon ki tervet, mely szerint az egyedülrészt jövedelméből a kölcsönök esedékes törlesztéseit fedezni lehessen. Ugyancsak ebben az ügyben megbízták Stanescut, hogy utazzék ki Párizsba és tárgyaljon a kölcsönt adó pénzügyi körök szakembereivel.

Sok szó esik politikai körökben a

Nemzeti Mezőgazdasági Hitelintézet működéséről is. Beavatott körökből nyert értesülés szerint minden faluban három tagból álló mezőgazdasági bizottság fog működni, mely a mezőgazdasági intézet részére bevásárolja a gabonát. Madgearu földművelésügyi miniszter ezzel kapcsolatban kijelentette az Uj Kelet tudósítójának, hogy tervezték a középalmok- és nagymalmoknak jogukban fog állani, hogy ezután is tetszés szerinti mennyiségben öröljenek tengerit. A kormány különben nagyszabású gabonaosztályozó és tisztító telepeket állított fel, melyek nagyban hozzájárulnak az ország termésének racionalis értékesítéséhez.

A német semmitőszék felmentett egy zsidót, aki legazemberezett egy antiszemita laparust

Berlin, február 3. A frankfurti legfelsőbb országos bíróság a napokban érdekes elvi jelentőségű ítéletet hozott. Hessen-Nassau valamelyik kisebb városában egy rikkanes az antiszemita „Westdeutscher Beobachter” egyik régebbi számát árusította a város piacán. Az újság egyik cikkének címe így hangzott: „Rituális gyilkosság Németországban”. Az újságáros a lapokat egy zsidó lakosnak is felajánlotta. A zsidó, aki a piacon többedmagával állott és beszélgetett, némán visszautasította az újságot. A rikkanes később másodszor is

arra jött és újra vételre kínálta a lapot. A zsidó, aki azt hitte, hogy az újságáros gunyt üz vele, rátámadt és lumpnak és csirkefogónak aposztrofálta.

Az újságáros becsületességét bepe-relte a zsidót, aki ellenvádat emelt a rikkanes ellen. A város járásbírája zsidó polgárt jelentésként pénzbüntetésre ítélte. A frankfurti országos felsőbb bíróság azonban felmentett ítéletet hozott a következő érdekes indoklással.

„Ha egy zsidónak a nyilvánosság előtt nyomatványokat ajánlanak, amelyben a zsidókat rituális gyilkossággal vádol-

ják, akkor az illető feltétlenül becsületében érezheti magát megtámadva. Ha az eladó nem tudja, hogy vevője zsidó, akkor természetesen nem sújtja őt megvetésével. Ha azonban a vevőnek kiszemelt egyénről tudják, hogy zsidó, akkor a társaságában lévő emberekben feltétlenül a megvetés érzete ébred még akkor is, ha az eladó ezt az érzést nem akarja telkelteni. Amikor tehát a vevőnek kiszemelt zsidó polgár sértő kifejezéseket használ, nyilván védekezett egy sértő támadással szemben. A becsületsértésért beperelt zsidó polgárt tehát fel kellett menteni.”

„Eisler Máttyás-könyvtár létesít a kolozsvári kongresszusi hitközség

Dr. Fischer József kamarai képviselő az új könyvtár perspektíváiról

Cluj—Kolozsvár, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Dr. Eisler Máttyás főrabbi halála alkalmával az Uj Kelet közölte a megboldogult végso akaratát, amelyben kimagasló helyet foglalt el a tudós főpapnak az a kívánsága, hogy könyvtárát a kongresszusi hitközségnek adományozza és hogy ez az adomány képezze alapját egy nagyobb, országos jellegű zsidó könyvtárnak.

A kongresszusi hitközség vezetősége dr. Fischer József kamarai képviselő elnökletével a napokban foglalkozott a megboldogult főrabbi adományával és elhatározta, hogy a végakaratait megfelelően átveszi a könyvtár és felhívja a kolozsvári testvérközönséget és egyesületeket, hogy adakozásukkal tegyék lehetővé a könyvtár létesítését, amelyet dr. Eisler Máttyás nevével fognak elnevezni.

Dr. Fischer József képviselő ebben az ügyben munkatársunk előtt a következőket volt szives kijelenteni:

— Főrabbi végrendeletének megfelelően meg fogjuk szervezni Erdély zsidó könyvtárát. Tavaly a Zsidó Nemzeti Szövetségnek merült fel a Nemzeti Könyvtárak megszervezésének gondolata. Én akkor szóvá tettem Eisler főrabbi előtt az eszmét, aki lelkesedést érte. Mondotta, hogy a könyvtár ügyében szívesen rendelkezésinkre áll és közölte velem azt is, hogy már huszontól évvel ezelőtt foglalkozott ezzel a gondolattal. A könyvtár kibővítését egy könyvtáregyesület útján szeretnénk elérni. Ez az egyesület semleges és önálló jogi személyiség lesz. A könyvtár pedig elsősorban a Kolozsváron tanuló ifjúság célját fogja szolgálni. Akarjuk, hogy a tudomány és továbbképzés sokat nyerjen ezzel az új kultúrtenyezővel és reméljük, hogy a jövőben kiszélesíthetjük és a vidékre is kiterjeszthetjük az Eisler Máttyás könyvtárt.

— A villám áramereje. Newyorkból jelentik: Egy amerikai tudós kiszámította, hogy egy közepes erősségű villám áramerejével harminc villamoslámpát lehetne tiz éven át égetni. Más kutatók szerint egy villám áramereje átlag harmincezer amper. A villámlás időtartama körülbelül egy ezred másodperc. Ha egy három méter hosszú villany-szikrához egymillió volt áram szükséges, úgy egy közönséges villámlás körülbelül huszonnövezezer kilowatt órát fogyaszt el.

— Bath Jiszrael a Magyar Színházban. A Magyar Színház vasárnap délután három órákor tartandó előadásán a hangulatos, öt képből álló zsidó történelmi színjátékot mutatják be a kolozsvári zsidó ifjúság legjavából rekrutálódott műkedvelők. Forgács Sándor szakszerű rendezése mellett, Boskovits Sándor hangulatos szerelményének kíséretével a legnagyobb sikerűnek ígérkezik a színdarab, melynek táncsámait Pap Vera, a kiváló mozgásművésznő tanította be. Bath Jiszrael, a zsidó történelem legszebb periódusait felvonultató színmű tartalmában és feldolgozásában egyike a legszebb cionista irodalmi termékeknek, amelynek szerzője, az állhatatosan az ismeretlenség homályába burkolódzó Ben Atid. Az előadás iránt városszerte óriási érdeklődés nyilvánul meg.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELKÉ: HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (Máttyás kir.-tér) 7.

Betéteket előző kamattal fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönök nyílt.

FIÓKJAI: Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Marosvásárhely, Nagyváradon és Temesváron.

Saját tőkél 143 millió lei

A FILIÁLT INTÉZETEI: Tordaanyosmegyei Takarékpénztár Rt. Torda. Alsófehérmegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Székelyudvarhelyen és Szt.-Keresztúron, Szászregényvidéki Takarékpénztár Rt. Szászregényben és Népbank Rt. Bánffyhadon, Szamosújvári Hitelbank Rt. Szamosújváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz! Áruraktárai a vasút mellett.

HIR

Uj Kelet az eg...
bánsági zsidó...
Főszerkesztő: Dr...
Felelős szerkesztő...
Bukaresti sze...
Hátszegi Ernő,
Cikkeink utányom...
megjelölésével

— Hideg időjárás...
ről jelentik: A meteo...
járásprognóza szer...
mérsékeltlen hideg id...
padékhajlammal. A...
pesten ma délben — 2

— Véget ért a B...
Szalonikiból jelentik...
rencia véget ért. A k...
török külügyminis...
stantinápolyban tart...
konferenciára hívja...
Balkán-államok...
Konstantinápolyba

— Az angol alsóház...
a választói reformjav...
donból jelentik: Az...
ma megkezdődött a v...
vaslat vitája. Politik...
nyosra veszik, hogy a...
ház megszavazza, me...
munkáspárttal fognak

— Zsidó siketnemá...
szusa Prágában. Prá...
zsidó siketnemák és...
ponti egyesülete Prá...
20-tól 26-ig tartó kong...
be. A konferencia pro...
tező problémák állana...
ma otthonok és iskolá...
sopa minden országáb...
tanfolyamok zsidó sik...
számára, a siketnemák...
ának rendezése és m...
kongresszusra eddig ma...
Algír, Németország és...
ette be részvételét.

— Elektromos köny...
ány évvel ezelőtt N...
ány egyetemének min...
z elektromos földm...
kísérletezni. A tudósok...
ek arra, hogy az elek...
egkitinőbb trágya hat...
osan felülmulja. Egyes...
ban elektromos áramo...
ldbe és ilyen módon...
ést lényegesen fokozn...
kísérleti állomásokon...
onatermelésnél alkalm...
mos módszereket. Most...
sak kísérleti állomá...
z elektromos termelés...
akult az első nyilván...
terésztelep. Egy hektár...
ak és itt fogtak hozza...
terteszek az új módszer...
uhez. Főképpen ubork...
ot termelnek elektron...
al”. Emellett még el...
ehatásoknak is alvétel...
előves napfény éri őket...
ár eddig is igen szép...
mat. Az uborkák és...
vorszában fejlődnek és...
ek, mint az eddigi mó...
ermelt gyümölcsök.

— Hoover elnök jiddis...
ból jelentik: A varsói...
agutóbbi ülésén az iske...
yalása során Vyrembo...
alkész élénken támadta...
mogatását célzó javas...
tte, hogy Lengyelorszá...
ad megtűrni más kult...
ngvelt. A Poale Cion...
lóie, Buxbaum tanács...
tte, hogy minél magasa...
ltura, annál több türel...
t más kulturákkal szem...
amerikában jártam — n...
am — végiglátogattam...
at és azt láttam, hogy...
rnek tekintélyes jiddis...
z amerikai kormány a...
li kulturával szemben...
enősen türelmes, hogy a...
regvesülethez jiddis ny...
tt közönség okiratot...
power köztársasági elr...
dis nyelven”. Mikor W...
shános erre a kijelentés...
grázta a fejét, Buxb...
ult és kivette a szöba...
grafiáját. A fényképe...
ták és a városi tanács...
sal látták Hoover elnö...
dis okiratot.

KÖZGAZDASÁG

A gabonakereskedők tiltakoznak a Madgearu-féle törvény ellen

Országos kongresszusra készülnek a gabonaérdekeltségek

Bucuresti-Bukarest, február 3. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A gabonakereskedők és exportőrök szombaton délután a bukaresti Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében tiltakozó gyűlést tartottak a Madgearu-féle gabonatorvény ellen, amely kényszer szindikátusba kényszeríti a malmokat és teljesen megkötözi a romániai gabonakereskedelmet és gabonaexportot.

A gyűlésen Brankovici professzor, a gabonakereskedők és exportőrök szövetségének elnöke, éles hangon kritizálta a törvényjavaslatot, amely monopolizálja az eddig szabad gabonakereskedelmet. Kijelentette, hogy nem hiszi, hogy akadna olyan hozzáértő, aki hinne abban, hogy a buzaárakat kormánybeavatkozással emelni lehetne. Ez a kísérlet még sehol sem hozta meg a kívánt eredményt.

Madgearu miniszter annakidején ígé-

retet tett arra, hogy a mezőgazdasági kereskedelmet és ipart szabadságában nem fogja korlátozni. Mi okozta a miniszter álláspontjának megváltoztatását? Emögött valami misztikus háttér rejlik. A gabonakereskedelem szabadságának épségben tartását követeli Brancovici és közli, hogy amennyiben Madgearu miniszternél nem találnának meghallgatásra, úgy a miniszterelnök-höz, végső esetben pedig az ipar, a kereskedelemmel és mezőgazdasággal együttesen a királyhoz fog fordulni.

Többek hozzászólása után a gyűlés határozatot fogadott el, amelynek értelmében szombaton, február hetedikén, országos gyűlésre hívják össze a gabona kereskedőket és exportőröket, ugyanakkor pedig érintkezésbe lépnek érdekeik megvédésére a malom és mezőgazdasági érdekképviseletekkel is.

HIRDETMEY. Mi, a cluj-i Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, tekintettel az 1929. évi április 20-án kelt magas királyi rendelettel jóváhagyott, a kereskedelmi és iparkamaraokról szóló törvényt módosító törvény végrehajtási utasításának 11. szakasza rendelkezéseire, tudomására hozzuk a Kamara kerületében (Cluj, Salaj, Someș, Bistrita és Turda) tényleges, lakással bíró összes kereskedőknek és iparosoknak, hogy a választói névjegyzékek, amelyek alapján az 1929. évi választások megejtettek, közszemlére vannak kitéve a cluj-i Kereskedelmi és Iparkamara helyiségében, (Calea Victoriei 51 szám, I. em. 8 ajtó) 1931. évi február 18-tól kezdődőleg három hónapon át és megtekinthetők hétköznapokon d. e. 9-12 óra között. A névjegyzékek az évi szokásos pótlások eszközzése céljából vannak kifüggesztve és felvételt kérhetik mindazok, akik azokban nincsenek fel-

véve. Azok, akiknek megszűnt a kamarai tagsági jogosultságuk, töröltetni fognak. Azok, akik a választási névjegyzékbe való felvételt kérik, a következő adatokat kell, hogy bejelentsek: foglalkozás, székhely, valamint igazolandó az 1930. évben fizetett kereskedelmi és ipari adó összege. — Cluj, 1931. január 27. Negrutiu. s. k. elnök. N. Căciulă, s. k. főtitkár.

A kormány aprobálta a párizsi kölcsön feltételeit. Bukarestből jelentik: A kormány gazdasági bizottsága tegnap este ülést tartott, amelyen behatóan foglalkoztak a kölcsön feltételeivel és a Mezőgazdasági Hitelintézet kérdésével. A bizottság aprobálta a párizsi feltételeket és megadta az utasításokat a román delegátusoknak a tárgyalások befejezéséhez. Manolescu ipar- és kereskedelmi miniszter ismertette ezután szindikalizálási tervzetét.

alkotását, a Salomé. A címszerepet vendégként Annie Harvay, a jeles táncművésznő fogja játszani. Az előadást Fekete Tivadar, a kitűnő író konferálja be. Ugyanezen estén adják elő a Vera Violetta című remek operettet is, Kondor Ibolyával, Kertész Mancival, Nádorral, Tompával, Ihással.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA
Szerda fél 9: Az ember tragédiája. (Esti előadás 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 171.)

Csütörtök fél 9: A kontár. — Az élet hatalmas. — Az első halott (Gyallay Domokos, P. Jánossy Béla, Gredinár Aurél egyfelvonásosai. (Eredeti bemutató, 25. Premier bérlés. Ssz. 172.)

Péntek este fél 9 órakor: Salome. (Anny Harvey táncművésznő vendégjátéka. Ünnepi előadás Wilde Oszkár halálának harmincadik évfordulóján. Bevezeti: Fekete Tivadar. Utána: Vera Violetta. Operett-repriz új szereposztásban, új betanulásban. 29. B. bérlés. Ssz. 173.)

Szombat délután 3 órakor: A velencei kalmár. (Ifjusági előadás nagyon olesós mozhelyárakkal. Bevezeti: Dr. Rajka László tanár. Ssz. 174.)

Szombat fél 9: Az okos mama. (Ujdonosság ötödösör, bérlésűzetben. Ssz. 174.)

Vasárnap d. u. 3: Báth Jiszráél. (Történelmi színdarab 5 képben.) A Wizo előadása.

Vasárnap d. u. 6: Boreca Amerikában. (Operett-repriz, új betanulásban, új szereposztásban. Mérsékelt helyárakkal. Ssz. 175.)

Vasárnap este 9: Halványárga rózsák. (Operett-repriz új betanulásban, új szereposztásban. 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 176.)

Hétfő: Viktória. (10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal. Ssz. 177.)

Színház-Mozi

A román opera műsora

Szerdán, február 4: A windsori vig nök (premier).

Pénteken, február 6: A windsori vig nök.

Vasárnap, február 8 (este) Mártha.

Hétfőn, február 9: Az álarcsobál.

A MAGYAR SZÍNHÁZ IRODAJANAK KÖZLEMÉNYEI

Az ember tragédiája, mozhelyárakkal. Ma este 10, 20, 30, 40 és 50 lejes mozhelyárakkal adják Madách Imre örök értékű drámáját, Az ember tragédiáját. Évát Poór Lili, Adámot Földényi László Lucifert Forgács Sándor alakítja, az előadást Janovics Jenő rendezi s abban a színház egész együttese és teljes zenekara résztvesz.

Három szerzőt avatnak csütörtökön a Kolozsvári Magyar Színházban. A három szerző: Gyallay Domokos, P. Jánossy Béla és Gredinár Aurél, akiknek egy-egy briliáns egyfelvonásosát mutatja be a színház. Gyallay Domokos fiom, hangulatos, pompás humoru történelmi vígjátékot írt, P. Jánossy Béla a modern élet hatalmas problémáit vitte színpadra, Gredinár Aurél pedig a nagy francia szocialista, Jaurés meggyilkolását választotta izgalmas drámája tárgyául. A színház együttese nagy gondal készül erre az ünnepi előadásra.

Salome, Anny Harvay vendégfellépésével, a színház Wilde ünnepe. Most van harminc éve annak, hogy Wilde Oszkár meghalt. A színház az évfordulón előadja a nagy angol író legszebb

Ady Endre költeményei

külön-külön kötetben — Olcsó kiadás

Uj versek
Illés szekeren
Magunk szerelme
Ki látott engem

Menekülő élet
Igy is történhetik
Szeretném ha szeretnének
Vér és arany

Minden titkok verseiből

Ara kötetenként 68 lej

Kaphatók az UJ KELET Könyvosztályában Cluj-Kolozsvár

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI MŰSORA

Szerdán, február 4-én 3, 5 és 7 órakor, nagy kettős attrakciós műsor. I. Bécsi rapszódia, a főszerepekben: Alice Terry, Joseph Schildkraut és Nils Asther. II. Aranypillangó, a főszerepekben: Lilly Domita, Nils Asther és Jack Trevor. Helyárak: 20 és 10 lej.

RADIO MŰSOR

IDŐ: KÖZÉPEUROPAI
Szerda, február 4.

Bukarest. 12: Grammfón. 12:30: Pontos idő. 12:50: Grammfón. 16: Zenekari hangv. 17: Pontos idő. 17:15: Házi zenekar. 18: Rádiógyetem. 19: Grammfón. 19:30: Francia lecke. 20: Cselló. 20:30: Felolvasás. 20:45: Hárfaszóló. 21:15: Hegedű. 21:45: Hírek.

Budapest. 9:15: Hangverseny. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés. 12:05: Szalózenekari hangverseny. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. — 2:45: Hírek. 3:30: Morse-tanfolyam. — 4: „Miképp kímélje munkaerőjét a háziasszony”. Stumpf Károlyné előadása. 4:45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: „A brezovkai néma”. (Egy hadifogoly különös szökése Szibériából). Irta és felolvassa Székely Oszkár Gedeon. 5:30: Zongoranégyesek. Előadják Fleischer Antal, Zsolt Nándor, Hollós Zoltán és Csuka Béla. 6:30: Olasz nyelvoktatás. 7:10: Kárpáth Zoltán dr. magyar nótákat zongorázik. 7:45: Rádió amatőrpósta. 8:15: Az Uj Színház együttesének vígjáték-előadása a Studióból. — „Veronka rendet csinál”. Vigjáték. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10:30: Horváth Lóránd dr. angol nyelvű előadása. Majd: Rácz Béla és cigányzenekarának hangversenye.

Bécs. 19:30: Zeneest.
Berlin. 21:10: Opera.
Hamburg. 20: Vigopera.
Lipese. 19:30: Könnyű zene.
Varsó. 20:30: Hangverseny. — 22:15: Grammfón.
Kattowitz. 16:30: Grammfón.
Milánó. 20:45: Kamarazene.
Róma. 20:55: Opera.
Pozsony. 18:10: Hangv.
Oslo. 22:55: Táncczene.
Stockholm. 20:30: Hangv.
Belgrád. 20: Hangv. 20:30: Operariák. 21: Házi zenekar.
Toulouse. 21:30: Orgona. 23: Chansonok.

Csütörtök, február 5.

Bukarest. 12: Grammfón. 14: Zenekar. 16: Rádiógyetem. 17: Grammfón. 17:30: Angol lecke. 18: Ének. 18:30: Zenekari hangv. Weber, Bach művei, valamint Beethoven IV. szimfóniája.

Budapest. 9:15: Grammfónverseny. 9:30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. — 12:05: Honvédegyeztet zenekarának hangversenye. 12:25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés. 2:45: Hírek. 4: Az iskolán kívüli népművelés rádió-előadása. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5:10: A m. kir. földművelésügyi minisztérium rádióelőadás

sorozata. 5:40: Horváth Jani és cigányzenekarának hangversenye. 6:40: „nagyanyaság utja”. 7:25: A m. kir. Operaház előadásának ismertetése és az előadás színlapjának felolvasása. 7:30: Wolff-Ferrari: Syl c. dalműve. Utána: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd: Szabó Guy László jazz-zenekarának hangversenye.

Bécs. 7:35: Szimf. hangv. Beethoven Strauss, Mozart művei.

Berlin. 8: Wagner: Rajna kinesé.
Breslau. 10:40: Táncczene.
Hamburg. 11:30: Könnyű zene.

Köln. 9: Uj románcok és balladák.
Lipese. 7:30: Operett-részletek. 9:15: Költemények.

Varsó. 7:30: Grammfónhangverseny. 8:30: Zenekari hangv. 11: Táncczene. Kattowitz. 10: Zenekari hangv.

Riga. 9:30: Orgonahangverseny. 10:30: Indulók.

Pozsony. 7:05: Grammfónhangv.
Brünn. 8: Népies hangv.

Milánó. 20:30: Zenekari hangv.
Róma. 20:30: Beethoven, Schubert, Gliere művei. Utána operazene. Vera Falslaff, Puccini: Pillangó.

Stockholm. 19:30: Házi hangverseny. 22: Könnyű zene.

Toulouse. 18:20: Trombitaszólamok. 18:30: Tangók. 22: Operák. 23:15: Szimf. hangv. 24: Katonazene. 0:15: Cselló.

Apró hirdetések

Megnyílt új paplanüzlet a Bolyai utcában. Matracok legolesőbban kaphatók.

Bőröség állást keres szombat délután tartásával. Náthán Emanuel, Alba-Júlia.

Bor és gyümölcsleparló készülék készítését legutányosabb árban vállalom. M. Bauer rézművesmester Bistrita Str. Lemnelor 42.

Fiaatalember teljes ellátást kaphat csón. Feuermann, Heltai u. 2.

Kóser vegetárius étterem! Rendkívül ízletes ételek. Figyelmes kiszolgálás. A vaj és tejtermékek saját készítmények. Schwartz Ignác, Cluj, Calea Bistritei Ferdinand 10.

Gyorsirási órákat adok. Str. G. Berthelot (Eötvös ucca) 25.

Két méter széles perzsaszővőszék adó. Str. Gen. Berthelot (Eötvös ucca) 25. Ugyanott perzsa minták is előadók.

Izléses kézimunkák, csipkebevarratás, kézimunkaelőnyomdai munkák, műanyag diványpárnamontírozás jutalom árban Fisch Böske kézimunkaszalonban, Malom u. 16.

Vidéki gyárvarosba kitűnő vas-édenyüzlet, más vállalkozás miatt, a vezető feltételek mellett eladó. Ertekezni „Columbia” grammofon üzlet.

Deutsche Erzieherin sucht Stelle feine Familie. Erzieherin Cluj, Petrosă 33.

XIV. ÉVF.
Cluj-Kolozsvár
február 5
5691 ÉV

Az Uj Kelet az és bántásai az nap: Öltökeink után forrás megjelölés Kéziratokat ne megőrzésükre

Szerezzen

üzletöt az

ha az eg za he

Tervga vagy di

A részleges választások együttesen tartak, mint a nemzetközi megfigyelésben megszaporodtak távozásáról elterjed minden hivatalos cárek jóváhagyás bizakodására is tartják magukat a sines Bukarestben akármegközelítő polidani, hogy mikor is hónapokkal ezelőtt bkas. Annyi azonban nemzeti parasztpárt és a részleges választások zött semmilyen orines. Egészen más más szempontok fogjatszani akkor, midő kérdése ténylegesen kétségtelen ugyanikai élet struktúrája zott meg. Normális k a nemzeti parasztpár mányozni addig, mi részleges választás győzelemmel nem védig az alkotmányos szokásoknak megfeleltalmat az a párt, a gyökeret vert a k amelytől az ország e helyzet megjavítását eredmények kalkulusa a válság megoldására a liberális pártot illet belül a jelenlegi kormány. Egészen bizonyos a lamentáris tradíciók es szerepet játszani a váéppen azért, mert a erők dinamikája hajt mindenek fölött pedig és a gazdasági válságja, hogy a politikai p zott a lakosság s az ő a viszonyok jobbrafo fiatal királyja éppen nyeges részt a gazd kérdések tanulmányoz a politikai válság me sorban ezeket a szem előtt.

A király tenni akar ért. Ez az akarat áll a lenzéki pártok működés. Az az öt éves tervgazd dolgozásán már hetek kormány, nem csupán ságának ellensúlyozás rály gazdasági és pénz nak szánta ezt a terv kereszttől kívánja elév pártok néhol kannibál mákat öltő harca hely tiki erők együtműkö zék. Serruys francia tette ki legutóbbi romá alkalmával, hogy a pénzügyi kérdések a